

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 8 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyes szám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— augusztus 29.

(„Kormánypárt?”) A bukott Tiszais-ták és a haladópartiak kedves mulatozása az, hogy az egyesült pártokat „kormánypárt”-nak, lapjaikat (kivált a „Budapesti Hirlap”-ot, „Pesti Hirlap”-ot és a „Magyar ország”-ot) kormánypártnak, kormánypárti lapoknak szeretik nevezgetni. Oly értelemben, oly lakáj értelmezéssel, amint ők voltak. Tiszának és Krisóffynak pártja és lapjai. Ennek az eljárásnak hamis volta azonban első tekintetre kiviláglik. Most átmeneti kormány van. Tehát az öt támogató pártok szövetezése sem lehet egyéb, mint átmeneti jellegű. A szövetezés Ausztria és az osztrák császár tulkapásai ellen történt, az alakulás tehát határozottan *ellenzéki*. A hamis elnevezés reájok nem alkalmazható, a kormány és pártja, valamint lapjai is *ellenzékiek*, az eddig a szabadelvű kormányokat, osztrák politikájuk támogatására környezett lakájok szerepe is ezen, jelenleg a hatalmon kívül álló közegeknek a szerepe. Quod erat demonstrandum.

(**Lex Heinzet kérünk?**) Buza Barna orsz. képviselő vezércikkét irt „Feltámadt halottak” cím alatt. Ebből valók az alábbi érdekes sorok: „Falusi gyerekeknek a kedvtelése sokszor békákat kinezni. Földhöz vagdossák az áldozatul kiszemelt békát tiszszor, huszszor, százszor, aztán jól megdobálják kövekkel s mikor már a béka elnyultan, élettelenül fekszik a földön, akkor ott

hagyják. Nem kételkedne benne senki, aki látja, hogy ez a béka végérvényesen és visszavonhatatlanul meg van döglöve. Egy jó félóra mulva aztán csak megmozdul a megdöglött béka, belevánszorog valami vízbe s nem sokára vigan lubickol benne mintha sohase bántották volna. Ilyen békafeltámadásféle lehet a haladók megmozdulása. Megint mozognak s úgy látszik újra szeretnének valami vízhez jutni, hogy feléledjenek egy kicsit. Amiből az a tanulság, hogy a békát és a haladó pártot sose lehet eléggé agyonverni.”

(**Kicsinyeskedés**) Az adó mindenestire olyan dolog, amit ha be nem fizet az ember, előbb megintik, azután foglalnak nála, meg még „végre is hajthatják, ellicitálják. De az egy filléres adómegintés mégis csak kissé különös dolog. Egy város adóhivatala valami varrónőt intett meg a napokban, hogy egy filléres hátralékát, amely az országos betegapólosi pótszó címén állott elő, nyolc nap a'att fizesse meg különbeni végrehajtás terhe mellett. A megintett nem is tudja, hogy jut ehhez a nagy adóhoz. A leány anyja, aki szintén szegény napszámos asszony, az egész délelőttöt az adóhivatalba töltötte, hogy befizesse az egy fillért, de nem jutott hozzá, pedig kinalta váltig, de közben dél lett s azt mondták neki, hogy jöjjön holnap. Így a másik délelőttje is elveszett, mint kenyérkereső idő. Amellett azt is mutatja, hogy milyen kellemetlen helyzetekbe juthat az adófizető közönség a most divó déli adóhiva-

tali pénztárárlat miatt ilyen valóban garasos, illetve filléres dolgokért.

A szocializmus és a morál.

A Szabadság-nak írta: **Bodnár Zsigmond** egyetemi tanár.

— augusztus 29.

Mi a szocializmus? Nem egyéb, mint oly társadalmi mozgalom, melyben az ugynevezett nép, a munkás, a földművelő, vagy a negyedik, a legalsó osztály törekszik uralomra. Mint minden társadalmi törekvés, ez is teljesen jogosult. És ha a világtörténelmet tekintjük, azt látjuk, hogy szemünk számos hullámon keresztül haladt a mai realizmusba és hogy idővel okvetlenül uralomra kell jutnia a társadalom legalsóbb osztályának. Ezt a menetet, folyamatot semmiféle emberi hatalom sem állithatja meg. A szocializmusnak tehát jövője van. De fontos kérdés, hogy egyelőre lesznek e nagyobb sikerei? Rendes körülmények között. Ha csak egy véres, egy szörnyű forradalom nem diktál egyes pontokat, mint 1649-ben és 1792-ben, mind erőtlenebb lesz a szocializmus. Később üldözésnek, elnyomásnak lesz kitéve. Előbb az anarchistákon kezdik az üldözést, utóbb a szocialista vezérekre kerül a sor, végül mindnyájukra. Az idealizmus még e hullámban sem tűri meg a szocializmust, mely merő individualizmus, vagyis

Talány.

A „Szabadság”-nak írta: M. Korniss Aranka.

Szerelmednek ha fonnyad s elvirult,
Hiába keresed nyomát,
Mint egy elsárgult szírom megmaradt,
Kábitón édes rózsailletát.

A szerelemnek multja nem lehet:
Örömmek csak jelene van;
Könnyű lába iramlík s elsuhan
A tűnő perocel halkán, nyomtalan.

Ó, a boldogság és a szerelem
Színes, megfejthetlen talány;
Ha egykor szerettél s már nem szeretsz,
Hogy igaz volt, el sem hiszed talán.

Ki tudná felkutatni tengeren
Rég elhaladt hajó nyomát,
Vagy hogy sebes szárnyával a madár
Egykor vajj' merre szállt a légen át?

MESE!

A „Szabadság” eredeti tőrcéja.
Írta: Géczy István.

Egy türtös fejű ifju lovag, nevető kék szempárral, rózsaszínű arccal, tiszta, mint szálló hópehely; szép, mint Adonis; bécs,

mint a Korán és vitéz, mint Bayard lovag, fiatal szívének rajongó lelkesedésével elindult a nagy világba, hogy lemondva minden földi búságról, érzéki gyönyörrel diadalra juttassa azt, ami után lelke annyira szomjuhozott, az „Igazság”-ot.

Hosszu fáradtságos vándorlása közben egy idegen országba jutott, ahol szétszórt holttestek hevertek, felégetett talvak füstöltek, mindenütt gyász és pusztulás hirdette egy lefolyt háborúnak borzalma. Minél tovább haladt, annál több temetetlen holttestem főködt szerteszét az országuton; árak partján; mezőségen, mindenütt, amerre csak a szeme ellátott.

Feje felett mint szakadozott terhes felhő kóválygott a hollók és dögléselyük táborá és ez a szálló felhő vezette őt mindég beljebb-beljebb a kipusztult országba, míg egyszer csendes csillagos éjszakán rábukkant a legdrágább taborára.

Harcdezt férfiakkal könnytelen keményszívű asszonyok öntötték a golyót, kőszörültek a kardot és buzdították a vezér nélkül csüggedőket új barátra, egy végső küzdelemre.

Itt tudta meg a vándor ifju, hogy egy boldog, szabad kis országra ráfeküdt egy éhes nagy hatalom, hogy nyers erejével, seregeinek megszámlálhatatlan sokaságával elsöpörje a térképről ezt a szabad kis országot, s dolgos kezű népet rabigába hajtja, szolgaságra vesse.

És az ifju hős, lábba égő arccal, ke-

zébe ragadta szablyáját s magasra emelve megesküdt, ott a csillagfényes éjben, hogy diadalra viszi az eltipott „Igazság”-ot; legyőzi a győzőt; és visszavívja ennek a maroknyi népnek legdrágább kincsét, — a szabadságot!

Riadót fuvatoit; aztán: Hajrá, hajrá!
Neki az ellanek! Mint próféta vezette a népet a köztérrel-ütközetre; diadalról diadalra. Egyik kezében haláltó kardja, másikkban a rogyos, tépett, véres zászló.

Harcolt a maroknyi nép prófétája élén, hullott az ellen rakásra, mint ősz leveél viharzuga között, halottakkal felt meg minden talpalatnyi tér, mintha csak a végítélet napján temetővé változna át az egész nagy mindenség!

De az elesettek helyén új hadsereg támadt és a mint fogyott a hősöknek száma, úgy nőtt, mindig csak nőtt a szabadságtipró vad csorda.

Egyszer aztán kiesett a próféta kezéből is a kard, földet ért a zászló, elveszett a szent ügy, legyőzték a vezért és a durva nyers hatalom őt, az Igazság bátor hirdetőjét, léngyelkű harcosát, ledobta a tömlőc fenekeére néma kísárlatok és patkányok közé.

Hogy elűzze magától a kísártó árnyakat barátságát kötött a patkányokkal, beszelgette velük s megértették egymást, megszóltta velük kenyerét, amelyet naponként nyújtott be egy láthatatlan kéz, a patkányok aztán hálából apró erős kis fognakkal egy

az egyének részvénytársasága. Mikor ugyanis a három eszmét: a szép, jó és igaz eszméjét egységben fogja fel az ember, mikor a tekintély és hagyomány s az általános nagy elvek uralkodnak bensőnkben, akkor nem lehetünk barátjai a realizmus széthulló, szétmálló társadalmi felfogásának, relativizmusának.

Különben maga a szocializmus is súlyos helyzetbe jutott s erősen érzi az idealizmus nyomását. Minden ízében bomlik. Részekre, pártokra oszlik, melyeknek okát senki sem tudja megmondani, vagy állítólag nem akarja bevallani. Mert úgy szoktuk mi emberek, hogy a mai irányok, pártok hiveit rosszasággal, romlottsággal, hamissággal vádoljuk, mintha tehetnének róla, hogy nekik más meggyőződésük van. A szabadelvűt gyűlöli a reakcionárius, a klerikális, a realistát az idealista, a merkantilistát az agrárius és így tovább a mai társadalom ezerféle csoportjából az egyik a másikat. Pedig az illetők csak annyiban okai e gyűlöletnek, amennyiben részei, tagjai valamely gyűlölt és gyűlölő osztálynak, melyből nem tudnak vagy nem óhajtanak kiválni, lelkükre nem hatott annyira az idealizmus vagy realizmus, hogy szakíthatnának.

De hát mi az oka a szocializmus bomlásának? Az ébredő és győző idealizmus, mely szivünkben, elménkben új életre kelti a tekintélyi morált. Így látni ezt a XVIII. század végén, mikor a társadalomból lassankint pusztulnak a politikai és szociális utópia mesterei vagy legalább ártatlanoknak, egyszerű ábrándozóknak tekintik őket. 1815 körül elérte délpontját az idealizmus és a realizmus utjára tér az ember. Az egész

művelt világot betölteni látszik az anyagi érdek hangoztatása. Államférfiak és politikusok tele vannak anyagi kérdésekkel.

De mintegy husz év óta ébrednek, sőt ma már derekasan működik az idealizmus, mely gyarlónak, hitványnak, romlottnak vallja az embert, akit meg kell fékezni és a jóra kényszeríteni. Realis időbeli légységünk jónak tartja az emberi természetet s ezzel indokolja az egyén önállóságának, szabadságának követelését; idealis időben az ellenkező szempontból indulunk ki s meg akarjuk fékezni az embert. Most tehát nagyszerű kép tárul elénk, az idealis és realis gondolkodás harcának képe. Mivel a moral kérdése foglalkoztatja az embereket, a szocialisták sem menekülhetnek előle és számos bölcselelőjük, gondolkodójuk részint a maga, részint mások megnyugtatóra fejtegetik a moral kérdését s igazolni akarják az idők árjával módosuló tanaikat. Például az egyik azt mondja, hogy a szolidaritás, a morál, a másik, hogy maga a szocializmus morál, a harmadik, hogy a társadalmi igazságosság a morál, a negyedik, hogy a humanitás a morál, az ötödik, hogy az egyenlőség a morál. És így tovább.

Mikor azt halom merészen hangoztatni, hogy maga a szocializmus a morál, eszembe jut azt felelni reá, hogy ma nincs már igazi szocializmus azért is vannak annyi pártra, felekezetre töredeve, bomlva.

Most csupán munkások vannak, akik bérharcot indítanak a gyáros ellen, vannak anarchisták, akik a fejedelmekre s a vezető államférfiakra leskelődnek, de igazi szocialisták, amilyeneket a XIX. század lelkes emberei

között ismertünk, akik rajongtak a gondolatért, hogy az ember édes testvére, hű felebarátja embertársának, ma ily szocializmus nem lehetséges. Ma van patriarchalis védelme a szegény kisiparosnak, a jámbor földmivelőnek, az egyszerű munkásnak, ma fensőbb erkölcsi szempontból bizonyos atyai jóakarattal tekintünk az inségesre, a nyomorgó munkásra: ez azonban idealisztikus, nem pedig szocialisztikus gondolkodás.

Sokan megütözközhetnek azon, hogy én most, mikor lapjaink minden hasábján találkozunk szocialis, szocializmus, szocialista szókkal, mikor a szociológiával foglalkozik minden árva gondolkodó, mikor vérengző socialis lázadások, szörnyű forradalmak állnak előttünk: akkor merem állítani, hogy igazában véve megszűnt, pihenni tért a szocializmus, mert szivünkben kialakult tápláló eszméi. De rendszeresen ez az erkölcsi intézmények, alkotások sorsa. Sokszor még élnek, látszólag virágnak; pedig már belül korhadnak, romlanak, alapjaik stüppednek, támaszaik dűledeznek s maholnap összeomlanak. Ez a szocializmus mai helyzete. Mikor az emberiség a tekintélyt, az isteni morált keresi és nagy részben megtalálja, senkit még a socialistákat sem elégheti ki a realis idők lágy jósága, irgalmas altruismusa. Az isteni morál azonban nem ismeri a féktelen ember szabadságát, hanem csak az erényét, az önmegtagadását; vallja ugyan a testvériséget és egyenlőséget, de nem a társadalomban, nem a tekintélyben és az anyagi javakban, hanem Krisztusban s az Isten országában.

De mikor elpihennek bensőnkben az idealizmus hullámai, ha lecsillapod-

éles vasszöveget rágtak ki a falból, amelylyel ő tiz hosszú esztendő munkájával akkora nyílást vágott a kőfalon, hogy kiférhetett rajta és megszabadulhatott nehéz rabságából.

A haja már deresedni kezdett, acél izmai megtágultak, elgyöngültek, de elméje még élésebb lett, megtanult a sötétben tisztán látni, bölesen gondolkodni és lankadó erejét visszaadta a hit, mely megszállta lelkét, hogy elméje tisztaságával ki fogja vinni ezt az Igazságot, amit nem tudott diadalra juttatni szíve lelkesedésével, acél karja erejével.

Legelső útja egy nagy városba vezette, ahol a tágas főtéren felállított emelvényről diszes menyegző alatt, a város bírása osztotta az Igazságot.

Már csak egy pörlekedő pár várt az ítéletre.

Az emelvény előtt porban fetrengve siránkozott két sápadt asszonyszemély, míg fent az emelvényen, a bíró oldalánál gögös pöffszakadással magyarázta panaszát egy gazdag ruházatu kalmár.

A vándor odament az asszonyokhoz és megkérdezte az idősebbet, miért siránkoznak annyira, miért fetrengenek a porban, és miért verik homlokukkal a földet?

— O, jó uram, szörnyű a mi bajunk, szörnyű a bánatunk. Az a gazdag kalmár, ki most panaszolt be bennünket a bírónak, ötven aranyat adott nezem kölcsön, beírva a kötelevébe, hogy birtokomból bármit elköszökhaz, ha az ötven aranyat a kitűzött időre vissza nem fizetem.

Ez az idő múlt, és én nem tudtam fizetni, f... is ajánlta nekem minden vagyonomat, de... leányomat követeli, az állítja, hogy joga van hozzá, mert a leányom szintén az én urajdonom, és én felajánloltam neki minden, a mi az enyém, — így szól az irás, — ha fizetni nem tudok.

Ez a mi nagy bajunk jó uram és nincs, aki segítsen rajtunk, nincs, aki jó tanácsot ad, megmentsen e szörnyű veszedelemből.

— Száritsd fel omló könnyeidet szegény meggyőzött lélek te, nem oly rosszak az emberek, mint ahogyan hisszük. Én leszek a tanácsadód, én leszek a védőd.

Megszólt a bíró; a vád im elhangzott, van-e valaki, a ki vállalkozzék a védelemre is?

Az idegen előlépett, hogy megvédelmezze az árvákat, elhagyottakat.

Ragyogó ékesszólással, meggyőző erővel verte le a kalmár követelését, napnál fényesebben bizonyította be az üldözöttek igazát, s a vádló kalmár embertelen követelésének Isten és a földi törvények értelmében való tarthatatlanságát.

A tömeg ujjongott, tapsolt a védőnek, és úgy üdvözölte őt, miként egy új Messiást.

A bíró pedig kérdőleg, gyanakodva nézett a kalmárra.

— Hallottad ezt kalmár, az ügyed rosszul áll, az Igazság serpenyője félre billent, bizony bizony mondom követelésedért nem adnék egy labatkát.

— Kegyes bíró, válaszolt a kalmár. — Nagy az én bizodalom az én Igazamhoz, s magad is befogod ezt látni, ha ügyemet jobban megvizsgátod.

Es a bíró zsebébe csusztatott egy erszény aranyat. — Való igaz, mondá a bíró, hogy jól megfontolva a dolgot, elmémben javadra kezd derengni az Igazság, ámbar a serpenyő még mindig ellened vall.

— Nézd meg jobban ő böles bíró azt a serpenyőt, világosítsa fel az ég a te böles elmédet. És újra a bíró zsebébe csusztatott egy követ, arannyal telt erszényt.

— Igazad van derék kalmár, elmém

már tisztán lát és el nem vakíthat egy idegen kőborló hazugsággal teli védő beszéde.

A leány a tiszta, jogod van hozzá, megfizettél érte. Így itélek én, az igazságos bíró!

Es a tömeg, amely az imént még ujjongva üdvözölte az idegen tudóst, gunyos röhögés közben kiverte a városból, lökdösve, leköpcse az Igazság legendás bajnokát.

Kinos vándorlása közben, amikor már csak úgy vonszolta maga után az életet, egy oly csodaszép vidékre vetődött, a minő csak a paradicsomkert lehetett a bűnbessés előtt.

A kék égboltozatról tisztán ragyogott le a nap s feje fölött aranytoleu madárkák röpködtek s bűvös daltól zsongott az egész környék. A fáradt aggastyán félig elkábultan dőlt le a puha pázsitos földre.

Egyszerre a bokrok árnyékából egy fekete fürtös ifju és egy aranyhaju leány jött ki.

Az ifju olyan volt mint ő, élete tavasz, a leányka pedig üde mint egy májusi költemény, ártatlan mint a meg nem született gondolat.

Hosszu arany haját játszva csókolgatta a napsugár, s szeme kék egében üdvözült aki belenezett.

Szerelmes odaadással simult a leányka a legényhez, az pedig izmos két karjába zárva rátapasztotta ajkát a lány ajkára, s egy csók csattanásában hangzott el a világ legszebbik zenéje.

A vándornak pedig, ott a rejtekhelyén megdobbant a szíve, egy édes zsibbadás reszketett át rajta, s ősz fejjel tudta meg, hogy mint fürtös fejű ifju, milyen közel volt kitűzött céljához, mert egy igazság van e világon, melyet be nem mozdíthat semmi földi piszok, kedvesünknek első szüzi csókja.

nak habjai s újra az alkotó részek szabadságáért kezdünk rajongani, akkor nem lesz hiu cégér a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméje, hanem termékeny idea, melyeket a győzelmes szocializmus zászlain szívesen olvasnak unokáink.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, augusztus 29.

Tegnap jelentettük már az egész sajtót megelőzve, hogy illetékes helyen elhatározták az április 4-én perfektuált békekötés hiteles történetének közzétételét. A hír ma reggelre itteni politikai körökben is köztudomású lett és különböző kommentálásokra szolgálhattak alkalmat. A meritumot, illetőleg teljes osztatlan helyeslés fogadja ugyan a kormány elhatározását, de bizonyos körökben a bécsi Neue Freue „Presse-nek“ egy tegnapelőtt megjelent közleményére vezeték vissza ezt a váratlanul jött szándékot, amelyikkében a nevezett német lap tendenciózus osztrák világításban rekapitulálta azokat az állításokat, amelyek a béke szerzősége közül kifejtett polémiák során a magyar sajtóban elhangzottak.

Feltétlenül jól informált helyről azonban, ezzel szemben azt a felvilágosítást veszszük, hogy a kormány elhatározására, a Neue Freie Presse közleménye semmi nemű befolyást nem gyakorolt, mert eltekintve attól, hogy illetékes helyen a kérdéses közleményt észre sem vették, a leghatározottabban konstatálható, hogy a kormánynak régen elhatározott terve volt, a nagy nyilvánosságot a válság és ezzel kapcsolatosan a kibontakozás történetével megismertetni. A szándék tehát meg volt; csak a kivitel volt későbbre halasztva. Hogy azonban ez a publikáció most egyszerre időn belül lett aktuálissá, annak oka semmi esetre sem idegen, külső befolyásokban keresendő, hanem éppen abban a szenzációt hajszoló kampányban, amely a magyar sajtó egy részében a béke szerzés dolgában megindult. Mikor tehát a kormány, korábbi elhatározását megváltoztatva, részántra magát, hogy a hiteles adatokat már most közzé teszi, akkor csak annak a lehetőségét akarja megakadályozni, hogy tendenciózus, vagy találgatásokon bázisozó hírlapi közlemények révén e kérdésben téves adatok váljanak köztudattá.

Tegnap értesüléseinket, ma még a következőkkel egészíthetjük ki:

Politikai körökben beszélnek, hogy a kibontakozás történetének megírásával a kormány, Polónyi Géza igazságügyminisztert bizta volna meg, s e célból, a béketárgyalásokat vezető személyiségek minden adatot rendelkezésére bocsátanak Polónynak. A kész alabórátumot aztán minisztertanács fogja felülvizsgálni s a szükségesnek ítélt javítások után kerül csak a nagyközönség elé.

Ezt a híresztelést, mint nem érdeklent, regisztráljuk ugyan, de érte a felvilágosítást elhárítjuk magunkról már csak azért is, mert a saját értesülésünk szerint, amelyet némi joggal megbízhatóbbnak vélünk amannál, az elaborátumot Kossuth Ferenc fogja elkészíteni még pedig Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárulásával, s így nem valószínű, hogy most e hét folyamán, mikor Wekerle Kossuth Ferencet Herkulesfürdőben meglátogatja, ez a munka fogja a megbeszélések egyik fő tárgyát képezni.

Még egy érdekes információról kell mai jelentésünk keretében beszámolnunk. Bécsből vesszük a hírt, igen jól értesült forrásból, hogy ott a jövő hét folyamán nagy fontosságú tanácskozások lesznek. Az uralkodónak az az óhajta ugyanis, hogy a miniszterelnökök, a közös költségvetés tárgyalásainak befejezése után azonnal kezdjék meg az új kiegyezési tárgyalásokat is s neki a tárgyalások megkezdésétől közvetlenül jelentéseket tegyenek. A király nagyon melegen óhajtja a meggyezést és az ellentéteket úgy véli a legkönnyebben elsimíthatóknak, ha a tanácskozásokra személyes befolyást gyakorol. Az idai kiegyezési tárgyalások tehát, quasi a korona elnöklése mellett fognak lefolyni.

Valószínűnek tartjuk, hogy értesülésünket a bécsi sajtó holnap megerősíti.

Nemes Kálmán temetése.

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 29.

Az egész város őszinte részvéte és a nagykiterjedésű rokonság mély gyásza mellett ma délelőtt helyezték örök nyugalomra Baróthy Nemes Kálmánt, Debrecen közéletének nevezetes halottját. A köztisztelet és szeretet környékezte elhunyt öreg ur végtisztességtételén képviselve voltak Debrecennek előkelő társadalmán, a tisztelők és jóbarátok nagy seregén kívül a törvényhatóságok, egyházak, egyesületek, amelyeknek tagja volt. Ott voltak a temetésen a város részéről: Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Körner Adolf tanácsnok, a megye részéről: Wessprémy Zoltán főispán, a katolikus egyház községi, főgimnáziumi bizottság, iskolaszék tagjai, a piarista tanári kar s b. teljes számmal és a református egyház részéről is nagyon sokan, képviselve volt továbbá az István gőzmalom részvénytársaság és a debreceni első takarékpénztár.

A végtisztességtétel délelőtt fél 10 órakor kezdődött és egyenesen az állomástól ment végbe, ahova az elhunyt hármaskoporsóba zárt holtteste még a tegnap esti 11 órai vonattal megérkezett Irinyből, ahol a gyászbeszéd történt — a családtagok és a nagyszámú rokonság kíséretében. A fényes temetést Gebauer Károly temetkezési vállalata, a gyászszertartást pedig Jászay Rezső piarista igazgató végezte nagy segédlettel.

Az átvételnél jelen volt az egész család, rokonok és az elhunytak számos jóbarátja, tisztelője. A felállított, koszorúkkal borított ravatalnál a gyászszertartást végző paptanár rövid imát mondott a halott felett, majd a temetésre kivonult Szent László dalgyűjtemény gyászénekeit énekelt. A „circum dederum“ elhangzása után, a temetkezési intézet emberei feltették a halottat kocsihoz és a gyászoló és résztvevők sokaságától kísérvé behozták a halottat a katolikus templomba. Ott rekviem volt, a gyászistentisztelet végzetével pedig ismét a Szent László-dalárda adott elő gyászénekeket. Azután megindult a gyászmenet a Szent-Anna utcai temetőbe, elől a hatlovas halottas hintó, utána egy másik kocsi a ravatalra helyezett koszorúkkal.

Koszorút helyeztek a ravatalra: Felejtethetetlen jó apának: Ilonka és Pista, Kedves jó nagyapának: Isti, Kálmán, Ilie, Rézvéte jelöl: Baró Vagenheim Gyula, a Kedves munkatárs és barátak: A debreceni első takarékpénztár igazgatósága, volt főgondnokának: a debreceni róm. kath. egyházközség, Szeretett nagybácsinak: Eugén,

Ida, szeretett Kálmán bácsinak: Szabó Kálmán tanácsnok és családja, Kegyelete jelöl: István Gőzmalom társulat, Igaz részvéte jelöl: Vidovich Menyhért és családja, Őszinte részvéte jelöl: Özveggy Balazsi Józsefné és családja.

A sírkertben a családi kriptában helyezték örök nyugalomra a halottat. Temetés után a gyászoló család és rokonság nyomában elutazott.

KÖZIGAZGATÁS.

A d ó t á r g y a l á s o k.

(Tizenkettedik nap.)

— Saját tudósítónktól. —

— aug. 29.

Kereskedők, kávémérők, korcsmárosok, szatócsok voltak a mai napra beidézve, szám szerint 40-en, akiknek negyedrésze megjelent az adókvető bizottság előtt.

A tárgyalás — mint eddig — a rendes mederben folyt. Felelkezés ma sem a felek, sem az ellenőrző hatóság részéről nem történt.

A bizottság a beidézettekre kivetett adót a következőképpen állapította meg:

Kertész István korcsmáros 233 korona, Andrásy Pálné bazáros 11 kor., Kálmán András bormérő 66 kor., Kovács Klára kávé 12 kor., Bernfeld Sámuel kereskedő 250 kor., Márkus Miksa kereskedő 174 korona, Galamb Sándor vendéglős 120 kor., Korona takarékpénztár 1280 kor., Szabó Józsefné kávémérő 12 kor., Kerekes Lászlóné porcellán üzlet 52 kor., Kertész Sándor kereskedő 182 kor., Krausz Henriette 114 kor., özv. Csengeri Ignácné rövidáru kereskedő 20 kor., Harmathy Pál antiquáros 30 kor., Traka József bádógos 73 kor., Csillag József kereskedő 140 kor., Kupfer Jenő mézkereskedő 167 kor., Balog M. J. fűszeres 48 kor., Veres Lajosné női szabó 48 kor., özv. Lelesz Lászlóné szatócs 98 kor. 94 fillér, Pazony József bormérő 49 kor., Szabó Gábor kereskedő 24 kor., Mayer János kőművár kereskedő 400 kor., Mayer Jenő fűszerkereskedő 425 kor. 25 fillér, Seres Mihály bormérő 128 kor., Véghe Mihály italmérő 15 kor. 66 fillér, Porosin Ambrus kimérő 26 kor., Kátona Imréné kantinos 84 kor. 67 fillér, Boros Lajos kaptafás 18 kor., Gozon Lajos kaptafás 27 kor., Kiss Laura kávé 24 korona, Gerendai és társa bazáros 38 kor., Klein és Deutsch borkereskedő 104 kor., Kohn Adolf és Lipót borkereskedő 550 kor., Gál Imre csomagekereskedő 25 kor., Dankó Mária fadényárús 18 kor. 63 fillér, Harnády Pál italmérő 29 kor. 40 fillér, Kovács Géza szatócs 79 kor. 60 fillér, Kun Márton kesztyűs 66 kor. 60 fillér, Klein Sámuel ruhakereskedő 88 korona.

Egyház és iskola.

Beiratkozás. A debreceni kereskedelmi tanintézet felső kereskedelmi iskolai tagozatába a befejező beiratások f. évi szeptember hó 1—4. napjain történtek, még pedig délelőtt 9—12 és délután 3—5 óra között. Az alsó osztályba oly tanulók vétettek föl, kik a polgári iskola, gymnasium vagy reáliskola negyedik osztályát sikerrel végezték. A tanintézet jelenlegi tanulói a legutóbb nyert bizonyítványt, njonan beiratkozók pedig az utolsó iskolai bizonyítványon kívül még a születési (keresztlevél) és újraoltási bizonyítványokat tartoznak bemutatni. Az egész évi tandíj 200 korona, mely félévi, negyed évi, esetleg havi részletekben is fizethető. Jó előmenetelű szegénysorsu tanulók tandíj-kedvezményt vagy alapítványi helyet nyerhetnek. Az igazgatóság.

Tanítónő választás. A zsidó iskolaszék tegnap délután rendkívüli érdeklődés közepett tartotta meg az 1906—7. iskolai évre szóló első ülését. A rendkívüli érdek

lódás oka az volt, hogy ez ülésen töltötték be az iskola két tanszékét. Az iskolaszék a 42 pályázó közül dr Kardos Albert id. igazgató javaslatára megválasztotta Csillag Erzsébet és Weisz Irén polgári iskolai tanító-nőket, akik a budapesti Erzsébet nőiskolában az ország legelső rendű női tanintézetében végezték tanulmányaikat és ott a lehető legjobb képzést szerezték. Az új zsidó polgári leányiskola tanítótestülete tehát ezidőszerezteljes, mert áll dr Kardos Albert igazgatóból és Abelesné Bloch Hermin, Csillag Erzsébet, jelesen képzett polgári iskolai tanító-nőkből.

— **A nőipariskolában a beiratás szept. hó 3-án veszi kezdetét és tart 7-éig bezárólag.** Beiratkozni lehet naponként d. e. 9—12. d. u. 3—5 ig.

Levél a Lidórról.

(Saját tudósítónktól.)

Venecia, augusztus végén.

Hanem ennyi magyar! Már boosánatot kérek, sehogyszem tudom másképpen kezdeni. Sok, nagyon sok a magyar itt, így tehát a legnagyobb igyekezettel sem lehet egyedül hallgatni a tenger mormolását. Minduntalan felém csap a hazai hang. Uram Isten, azaz admirális hófehér ruhájában, aki a table d'hôte ok alatt úgy néz szét az Albargó Ungheria étkező közönségén, mint a hadihajó parancsnoka a legénységén. Alighanem Grünzweig ur, aki nagyban és kicsiben szokott kereskedni az év kevésbé meleg hónapjaiban.

Ad vocem: Albergo Ungheria. Egészen új, annyira új ez a szálló, hogy még nincs is egészen bebutorozva. Egy megbecsülhetetlen nagy előnye azonban az összes régi szállók felett, hogy magyar szálló. A tulajdonosa sült német, tehát huncut ember, aki magyar címert vetetett a hotelle homlokzatára, az ékeskedik az evőeszközeiben, a falain, szóval itt már — igazán boldog a magyar.

Azaz, hogy mégsem egészen boldog. Mert ha ennek a sült németnek még több esze volna, nemcsak az evőeszközeinek eimer rajza volna magyar, hanem a konyhája is. Idáig azonban nem terjedt a német bölcsesség. Ennélfogva az a sok magyar, akit a hotel homlokzatának magyar címere idecsábított, szörnyű emelygős érzések közt gyűri le magában az olaszos kosztot, amelynek főkarakterek az olaj.

Itáliában egyébként is mindenhova elüldözi az embert az olaj. Például bent, a bübajos, a csodás Velencében, mialatt az ember megihletődve áll meg a Piazza di Sant Marco és lelkében mámorosan a művészi és historiai gyönyörűségektől nézi a Szent Márkus templomot, a doge palotát, az égbenyúló vörös cédrus-póznákat, a rombadült Campanile helyét, amelyen most faházba burkolva restaurálják az új Campanilét, egyszerre csak megcsap az olaj tűrhetetlen, emelyítő szaga, amely a szük lagunukból, a paziókból árad kifelé és oda minden művészettörténeti gyönyörűségnek.

Ha az Albergo Ungheria német tulajdonosának csak egy kis igazánda esze volna, magyar szakácsonét fogadna, s olyan hire volna a hotelének, hogy a Venecia járó magyarok zarándok helylyé avatnák.

A magyarok, a magyarok! Nem huszmillió nemzet vagyunk már hanem tizszer nagyobbak, úgy tele van magyarral minden külföldi fűrdő. Ami ezt bizonyítja, hogy extra hungarian — est vita! Egy héttel ezelőt Abbáziában találkoztam a fél Budapesttel.

Hanem itt, a Lidón és Velencében még több a magyar. A Márkus-téri galamboknak ugyancsak jó dolguk van. Ahány magyar, az mind kukoricával eteti őket. Egész művészkolonia verődött is össze magyarokból. Itt vannak Vizváriék Tapolcai a Vigszinházból a Dezső-házaspár. Porzsolt Kálmán ünnepeles szmoking öltönye randetlenül állja az olasz napot. Igaz, hogy enyhíti ezt művészno feleségének, Gazsi Mariskának fehér ruhája. Családias képet nyújtanak Komor Gyulának, akiknek gyerekeit, két édes, bátor szemű fiút úgy lesütötte a nap, mintha indiánus gyerekek volnának. A hirdapirást képviseli Márkus Miksa szerkesztő Tóth Béla Venecia szerelmese ilyenkor forró nyáron hiányzik innen.

A bohémek azonban ezuttal inkább nyárspolgároknak tetszenek és a nyárspolgarok a bohémeknek. Mint teszem a fent nevezett Grünzweig ur, aki admiralist játszik és aztán az a kövérkés asszonyság, akit majdnem ájulásba ejt egy pár szandál, de amellet úgy cigarettázik ebéd után, mint egy markotányosnő.

Hanem bohémek ide, bohémek oda, mindennél többet ér a tenger. A hullámos, szelid tenger, amely azonban néha úgy nekilendül az embernek, hogy csak úgy hápog tőle. Van tehát hullámverés bőven s ez az egyetlen vigasztaló ebben a trópusi hőségben. Mert a hőség rettenetes. Annyira, hogy a budapesti meleg mellette valóságos tátrai levegő. És erről jut eszembe, hogy szép, szép ez a Venecia, de talán még is szebb volna most a Tátrában.

Pakots József.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— augusztus 29.

(Pesti rigmusok.)

Katonák már ösidőktől
A rongy cibilt nem kedvelik,
Nem bírom az okát találni,
Rajtunk mi nem tetszik nekik?
Hisz nincs köztünk másban különbség,
Kelmébe és elmébe csak,
Náluk a kelmék finomabbak,
Nálunk az elmék fontosak.

Azonban azt tüstént megértem,
Mért gyűlölik minden felett
Azt a cibilt, kinek kezében
Toll perceg csörgő kard helyett,
Mert a kardnál a toll hatalmasab
Meglátja népek ezre tán,
Ellenben ki fordul ma már meg
Egy kis kardesörtető után?

S bár a toll percegése csöndes,
És hangos a kardesörtetés,
Tulesörömpölni ezt a tollat
Egy ezred kardja is kevés.
Az ujságíró piaci tollán
Az igazságnak fénye ég,
A kard manapság nem egyéb, mint
Fényes játékszer, semmiség.

Két ujságíró minapában
Vakmerősége arra vitt.
Hogy tollának hegyére vette
Katonáknak dolgait.
Nosza! Az uniformisok közt
Lett erre nagy ribillió,
Jegyzőkönyv, párbaj, vérbírótság,
Rejtelmes inkvizíció.

Ohó! Hó! Tisztelt uniformis,
Ezt így intézni nem lehet,
Két három snájdig kardesapással
Nincs mentve még a becsület.
Tessék kiállani — nem porondra!
Független bíróság elé,
Hadd tisztázza a büntelent az,
És sujtson a bűnös felé!

Fenő.

H. Böszörményből.

— Saját tudósítónktól. —

— Augusztus 29.

Nagy városokhoz illő változatossággal teremnek városunkban a sanzácziók.

Gyulai Gáborné 75 éves öreg asszony életuntságból felakasztotta magát egy gyümölcsfára. Mire ráakadtak, halott volt.

A városiasság felé való közeledésünket jelenti, hogy Hajdu-Böszörmény város képviselői közgyűlése elhatározta, hogy a petroleumlámpa helyett a város utcáit és középületeit vilányynal fogja megvilágítani. A közgyűlés evégből utasította a tanácsot, hogy a villamvilágítás behozatalára 1907. apr. 1 ig adjon tervezetet.

A köznépbén még élénken él a régi virtuskodó kedv. Két erre való esetről is számolhatunk be.

Ignát Mihály hajduböszörményi lakos részegen tért haza lakására, hol összeveszett a feleségével. Az ékteien lármára Sándor Mihály nevű szomszédjuk átment a veszekedőkhöz és békéltetni akarta őket, mire Ignát a felesége helyett Sándor Mihályra tamadt egy a kezében levő kapával és egy ütessel levágta annak orrát és kiverte három fogát. Később Ignát átment a sebesülthöz és boosánatot kért tőle. A rendőrség sulyos testisértésért vonja felelőségre Ignáthot.

A másik eset: Demeter Mihály 19 éves legény juhót őrzött Fekete Zsigmond hajduböszörményi bírósok tanyáján. Ugyanott volt kecsis Kapusi Antal. Kapusi többször köszönt Demeter apjának, mit az nem fogadott el s amit azután elpanaszolt Kapusi fiának, Antalnak. A köszönés felett összeveszték s Demeter a kampós botjával úgy vágta nyakon Kapusit, hogy ez a földre esett, de hirtelen fölugrott s a kezében levő bottal egyszer fejbeütötte Demeter. Demeternek akkor nem volt semmi baja s azóta többször járt bent a városban vásárolni s mulatni. Hét nap mulva rosszul lett, nagy fájdalomról panaszkodott és még aznap este meg is halt. Kapusi ellen megindították az eljárást.

— **Thury Zoltán temetése.** Ma délután temették el Budapesten Taury Zoltánt, az irodalom elhunyt nagynevű, értékes munkását A temetésen, amely óriási részvét mellett ment végbe, ott volt az egész írói és művészi világ.

— **Hajduvármegye őszi közgyűlése.** Hajduvármegye jövő hó 24. esetleg 25-én tartja meg őszi rendes közgyűlését. A közgyűlésnek ezuttal fontosabb tárgyai nem lesznek, de a folyó ügyek száma is legkevésbé 40 tárgyat ölel fel a tárgysorozatba.

— **Diszközgyűlés Böszörményben.** Hajduböszörmény városa minél fényesebb akarja tenni a szeptember 30 iki napot, mikor is Boeckay István szobrának leleplezése fog véghemenői. A város polgármestere, Somossy Béla, az alispán utján azzal a felterjesztéssel fordult a belügyminiszterhez, engedje meg, hogy Hajduvármegye törvényhatósági bizottsága szeptember 30 án, mikor a Boeckay szobor leleplezése lesz, Hajduböszörményben diszközgyűlést tarthasson. A miniszter válasza ma érkezett le a vármegyéhez, melyben tudatja, hogy a diszközgyűlés megtartását engedélyezi.

— **A miniszter balesete.** A bécsi lapok jelentései szeriut Knitovskí dr. pénzügyminiszter, aki a Semmeringen nyaral, tegnapelőtt egy kirándulás alkalmával lábát kificamította. A miniszter állapota azóta lényegesen javult.

— **Porosz tisztek Debrecenben.** A harmadik napja, hogy Debrecenben vannak a porosz kormány kiküldöttei: Demnitz herceg, Runge lovag, Haupt lovag tábornokok és Skrida őrnagy. A porosz tisztek ma a város vendégei voltak. Kilátogattak a Hortobágyra, ahol megtekintették a ménest és a pusztá nevezetességeit. Holnap a bizottság elutazik Debrecenből.

— **Ülések az ipartestületnél.** A hentes szakosztály holnap csütörtökön délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart. Pénteken, e hó 31-én délután 3 órakor a fodrász, 4 órakor a szabó szakosztály választmányja tart ülést.

— **Booskay szoborbizottság ülése.** Említettük a napokban, hogy a Booskay szoborbizottság e hó 30 án, holnap délután Böszörményben ülést tart. Az ülésen Weszprémy Zoltán főispán elnököl, Kovács Gyula alispánnal és a bizottság többi tagjaival a déli vonattal kiutazik Böszörménybe. A bizottság — mint megirtuk — az ülésre meghívta Holló Barnabás szobrászt is, aki a meghívást elfogadta és ma táviratilag jelentette, hogy jelen lesz az értekezleten. Ez alkalommal jelölik ki az új városháza előtt azt a teret, a hol a szobor állani fog és ugyancsak ekkor állapítják meg a leleplezési ünnepély végleges programját.

— **Rákóczy hamvai.** Kassáról írják: Kassa város ma tartott közgyűlésén Eder Ödön polgármester indítványára elhatározta, hogy Wekerle Sándor miniszterelnökhöz feliratot intéz, amelyben — a város rendelkezlen pénzügyi viszonyaira való tekintettel kérni fogja, hogy Rákóczy hamvainak hazaszállítását halasztja a jövő évi május hó elsejéig. — Rákóczy hamvainak haza szállítása tehát ismét akadályokba ütközött. Vajjon eljő e és mikor leend az idő, amikor végre megvalósul amit eddig csak terveztek, hogy a kibujdosott nagy fejedelem porait magyar föld takarja.

— **Mohács.** Történelmi dátumok ma már nem igen jutnak eszébe az embereknek. A modern élet forgatagában mi már csak a mával törődünk, a jövőbe nézni nincs érkezésünk, a múltba való elmélyedést pedig már csak a poéákra és a történetíróra bízjuk. A nap dátuma azonban akaratlan is megállít sietős életuntunkban: augusztus 29-ike gyásznapja a magyar nemzetnek. Háromszázyolevan esztendővel ezelőtt, 1526. augusztus 29-ének délutánján bukott le a kis Csele patakba II. Lajos, a magyarok királya és vele elbukott Mohács mezején Magyarország függetlensége is. Százötven évig nyögte ezután hazánk a török és a német jármot és a magyar csak egy kicsiny zugban talált menedéket. Mondjuk el, sóhajtván köszöntvén a hősvértől pirosult gyásztör, hangotassuk hittal eltelve a költővel: „El magyar, áll Buda még, amint csak példa legyen most!”

— **A tudomány egyetem kvesztora meghalt.** A budapesti tudomány egyetem kvesztora felsenbrunni Fontaine Andor hosszas szenvedés után 48 éves korában meghalt a fővárosban. A megboldogult négy év óta vezet e az egyetem kvesztorai hivatalát s egyetemi körökben nagy becsülésnek örvendett. Halálát özvegye és előkelő rokonság, közte nagybátyja, Plósz Sándor volt igazságügyminiszter gyászolja. Az egyetem a halálesetről külön gyászjelentést ad ki és a központi épületre kitzte a gyászlobogót.

— **Hogyan védekezik a katona?** Budapest a Szabolcs utca 13. számú pálinkakamrásban Hutsza Ferenc kárpitcs és Jung Antal szakaszvezető beszélgettek. Hutsza egyeztetéssel a kérdéssel fordult a katonához:

— **Hogyan védekezik a katona, ha civilek megtámadják?**

Jung szecellettően akarta kioktatni a katonai verekedésre a „civil” t.

— Igy ni! — kiáltotta és váratlan lekapta a szuronyát, amelyet maga elé tartott. A mutatóvány annyira lázasan történt, hogy a szurony a közvetlen közelben álló Hutsza hátába furódott. Hutsza összeesett. A mentőket hívták hozzá, akik veszedelmes sérüléssel a Rókus kórházba szállították.

— **Zsedényi Formanek affér.** Budapesti tudósítónk táviratozza: A Zsedényi-Formanek afférban ma jelentős fordulat állott be. Ugyanis a tárgyalások végeredményeként Formanek segédei ma délelőtt kijelentették, hogy hajlandók az ügyet újabb becsületbirósági döntés elé vinni. A párbajok történetében ez az első eset, hogy katonatisztek egy marasztaló becsületbirósági határozattal szemben új becsületbirósági döntés véleményének.

— **Az alizszoabois hajdavidéki egyházmegye fegyelmi bizottsága** ma délelőtt és délután Rásó Gyula elnököle alatt ülést tartott. Az ülésen fegyelmi ügyeket tárgyaltak.

— **Ötven éves jubileum.** Az O. M. bank debreceni fiókintézete felállításának 50. évfordulója alkalmából a kereskedő társulat által hozzá intézett üdvözlő táviratra a következőleg válaszolt: A Debreceni Kereskedő Társulat igen tisztelt Elnökségének Debrecen. A bank üzletvezetősége a legőszintébb örömmel és köszönettel vette a nagybecsült Kereskedő Társulatnak az ottani bankfiók 50 éves fenállása alkalmából küldött megleghangu táviratát s ezt a legközelebbi ülésben fogja a főtanács tudomására hozni. A maga részéről igaz tisztslellettel adózik e kiváló s érdemdu társulatnak, mely a bank közérdekü tevékenységét mindenkor készséggel támogatta. Bécs, 1906. augusztus hó 23-án. Alázatos szolgálója: Az Osztrák-Magyar Bank üzletvezetősége.

— **Borzalmas halál.** Lapocsán Ferenc 16 éves napszámos tegnap délután az ujlaki téglagyár ó-bduai telepén levő agyagbányában a garat alá feküdt és elaludt. Társai nem vették észre az alvó embert és megindították az agyagörlo malmot. Az agyagliszt reá hullott az alvóra és lassankint teljesen elborította úgy, hogy a szerencsétlen megfulladt. Társai csak akkor találtak a holttestére, amikor az agyaglisztet fellapátolták. A halottat a törvényszéki orvoslani intézetbe szállították. A rendőrség megindította a vizsgálatot annak a megállapítására, hogy kit terhel a felelőség.

— **Podolszky Béla bucsuztatása.** Podolszky Béla debreceni gépjavitó műhelyfőnököt tudvalevőleg a budapesti északi műhely főnökévé nevezték ki. A kiváló férfit — aki Debrecen társas életének kedvelt alakja volt, — ma este bucsuztatták el barátai és tisztelői az Angol Királynőben. A gépjavitó műhely munkásai élükön az Egyetértés dal és zeneegylettel felejthetetlen kedves ünnepléssel adtak kifejezést érdemes főnökük iránti szeretetüknek és ragaszkodásuknak. Zenés, fáklyás felvonulást rendeztek tiszteletére a piac utcán majd az Angol királynő elé vonultak, ahol lelkes szavakkal mondtak neki istenhözadott a távozó műhelyfőnöknek, aki meghatottan köszönte meg a munkásságnak az igazán szép megtiszteltetést. Podolszky Béla holnap utazik Budapestre és már a közeli napokban el fogja foglalni új állását.

— **Megvadult lovak.** Súlyos kimenetelű baleset érte ma délelőtt ifj. Bátor Gábor gyulaházi lakos gazdálkodót. Bátori tegnap valami elintézendő dolga miatt Deb-

recenbe járt kocsijával. A Móluszt-terén lovat hirtelen megbokrosodtak és örült vágatással ragadták magukkal a kocsit. Bátori minden erőfeszítése dacára sem tudta megfékezni a megvadult állatokat. Azok neki vitték a kocsit egy utszéli fának, minek következtében a jármű felborult és Bátori oly szerencsétlenül bukott ki, hogy fején súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba.

— **Tolvaj fodrászsegéd.** Ma allott csak be Keredi János borbélysegéd Pajtás Béla Petőfi-tér 4 szám alatti fodrász üzletébe és mindjárt az első nap rutul visszaélt gazdája bizalmával. Ugyanis míg a déli órákban Pajtás távol volt, összeszedett minden könnyen elemelhető borbély szerszámot és azzal megugrott. A csendőrség most erélyesen nyomozza a tolvaj borbély legényt.

— **A mezőrendőrségi törvény revíziója.** Darányi földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóságokhoz, amelyben utal arra, hogy a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. t.-cikk végrehajtásánál észlelt tapasztalatok szükségessé teszik ezen törvény módosítását, miért is ennek foganatosítását programjába felvette s az ennek eszközésére szükséges előmunkálatokat megindította. Mivel pedig a törvény revizionális munkálatainál azokat a tapasztalatokat, melyeket a törvényhatóságok a törvénynek végrehajtása és a gyakorlati életben nyilvánuló hatása tekintetében észleltek, figyelembe kívánja venni, felhívja a törvényhatóságokat, hogy az alispán és főszolgabíró véleményének kikérése alapján a törvény hiányaira vonatkozólag szerzett eddigi tapasztalatairól s általában minden a törvény revíziójával figyelembe vevendő mozzanatról részletes és kellően megokolt jelentést, illetve javaslatot 6 hó alatt terjesszenek elő.

— **Tyukodi fiskális.** Valahol Debrecenben, egy időben élt két fiskális. Mind a kettőt Tyukodinak hitták, s egyéb életkörülményeik is oly csudamód megegyezők valának, hogy ugyan agyafurt legény legyen, aki megtudja őket egymástól különböztetni. No hát: az egyikhez beállit egy falusi paraszt, akinek súlyos aggályai voltak, hogy nem a másikhoz tévedt-e?

— Megkövetem a ténsurat, nem tom, jó helyen járok-e? Tyukodi fiskális urat keresem.

— Én vagyok, jó ember.

— Az, aki a helybéli kollégiumba jogózkodott?

— Az, az!

— Akinek az Ebesen van a tanyája?

— Az, az!

De a szkeptikus kliens nem nyugszik, bizonyosat akar tudni a dolga felől.

— Engedelmet kérek a ténsurtól, én azt a Tyukodi fiskalist keresem, a kinek kikapós személy a felesége.

— Jó helyen jár, barátom, én vagyok az.

— **Exhumálás.** Ma reggel exhumálta a család az 1889. május 8-án elhunyt Ecsedi Imréné Balog Erzsébet földi maradványait és elhelyezték a családi sírboltban. Az exhumálásnál a hatóság részéről ifju Orosz László rendőrfogalmazó, a balvárosi rendőrkapitány főnökhelyettese jelent meg.

× **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkialítás a műterem kapubejáratánál levő kiskakában.

× **Utazók és ügynökök fix fióttéssel** és jutalékkal felvételnek Schweitzer Tesztvérek cégnél Debrecenben, Piac utca 56.

× **Magyar ember nem használ mást csak a híres Hajdusági pedrót,** mert a legjobb bajusznövesztő és ápolószert az összes bajuszpedró készítmények között. Hatása gyors és biztos! Postán 3 doboz 2 korona 15 fillérért utánvétellel bérmentve küld a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógyszerész. Debrecen, Kossuth-utca.

x **Egy óriási bálna.** hal minden csont részét sikerült megszerezni, úgy, hogy most a női mellfűzők készítéséhez a legkiválóbb halcsont anyaggal rendelkezem. Tinktúrával a nagy mennyiségű, abban a kedvező helyzetben vagyok, hogy minden elfogadható árban és vezetésem alatt készíttetek eredeti párisi és angol model után bármilyen érzékeny alaknak megfelelő kényelmes mellfűzőt. A tisztelt hölgyközönség ezzel abba az előnyös helyzetbe jut, hogy nem lesz kénytelen más rossz rendszerű és szakértelem nélkül készített fűzőket viselni, a mely esetleg a női szervezetre könnyen káros hatású lehet. Nagy raktárt tartok kész mellfűzőkben 2 koronától feljebb. Javítást a legolcsóbban eszközölök. Szíves bizalmat és pártfogást kér tisztelettel Golstein Karolina, Debrecen, Fő piac, Lamprecht-palota.

x **Az Arany Biká** kávéházba minden este előgáznéz.

TAVIRATOK.

Főhercegi keresztelő.

Berlin, aug. 29. Nagy ünnepségek keretében ma este keresztelték meg a trónörökös ujszülött fiát. A kis főherceg keresztstülője, Ferenc József király, akit a keresztelőn József főherceg képviselt.

Az orosz-bolgár konfliktus.

Szófia, aug. 29. Kormánykörökhöz érkezett pétervári jelentések szerint az orosz kormány a bolgár részről tett kijelentéseket az utóbbi konfliktust illetőleg kielégítőnek találta és ezzel a konfliktus végét ért.

Szerbia halottja.

Belgrád, augusztus 29. Veli Markovics volt tábornok ma meghalt.

Sztrájkoló bányászok.

Petrotsin, aug. 29. Valamennyi zsilvölgyi bányában, a munkások ma beszüntették a munkát, mert a hatóság kivánságukat, hogy szocialista szakcsoporthoz alakíthassanak, azon indoklással, hogy az csak földmunkásoknak engedélyezhető elutasította.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 29.

Buzakínálát és vételkedv mérsékelt. Kedvezőbb irányzat mellett 25.000 métermázsa került forgalomba, közben néhány fillérrrel magasabb árakon. Egyéb gabonafajták közül tengeri változatlan, zab szilárd, rozs változatlan, árpa szilárd. Idő: szép.

Buza októberre	14 40—42.
Buza májusra	15 00—02.
Rozs októberre	12 28—30.
Rozs áprilisa	12.72—74.
Zab októberre	13 40—42.
Zab áprilisa	13.50—52.
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	11.70—72.
Tengeri 1907 májusra	10.24—26.
Rapca augusztusra	32.60—80.

Szerkesztői-posta.

Senegal. Olaszországba utazik, utolsó levelét dr. K. S. Milanóból küldte.

Kis lány. Levelét mindenestre mutassa meg a mamának, akár kapja, akár írja azokat. Ez az egy preventív cenzurája helyes az írott műveknek. A hajdon sok vizgázatlanul elküldött levele okozott már bajt a menyasszonynak és menyecskének.

L. K. A regényírója még nem érkezett haza, tőle tudhatja meg, hogy a „Margit meg a másik” című pompás regény megjelenik-e önálló kötetben, vagy nem.

Regényesarnok.

Margit, meg az a másik.

— Irta: Vidovich Ernő. —

(Folytatás.)

— És most beszéljen — mondta. — Mit tett azóta, hogy nem látott? Ugye sohasem gondolt Laurára.

Rápolthy nem tudott szólni. Átölelte Laurát s sokáig nézett a szemébe.

— Laura, legyen a feleségem — szolt egyszerűen.

Laura zavarian nézett rá.

— Komolyan beszél? — kérde csendesen.

— A legkomolyabban.

— Hát mire való ez? Nem boldog maga így, nem elégíti ki ez az élet? Hiszen hetekig felém se nézett.

— Miért beszél így Laura! Talán nem szeret többé?

— Hányszor mondtam, hogy apa sohasem egyezne bele s gyermekek vagyunk mint a ketten.

— Mi célja akkor ennek a szerelemnek?

— Nem elégíti ki, hogy szeretem?

— Higgye el Laura, boldoggá tesz ez a tudat, de mégis sokszor feltámad bennem az a gondolat, a mely elfogott most is, miért ne lehetne maga egészen az enyém? Vagy nincs többé az a hatalmas erő, a mely leküzd minden akadályt, nincs többé igaz szerelem?

— Ne filozofáljon, Gábor, mert elveszíti az igazi talajt, a szerelmet. Szerelmes ember nem kutat más eszméket, nem kutatja a jövőt, el a jelennek. Tegyük mi is azt. A mit hoz a jövő, az jönni fog.

Sokat gondolkozott e szavak fölött Rápolthy. Akarta vigasztalni magát a mulandósággal, de odajutott, hogy céltalan az egész élet.

— Legyen Laura, megkísértem — mondá. S ha nem sikerült, elülről kezdem újra. Hiszen nem más az egész élet, mint örökös újra kezdése annak, ami egyszer már nem sikerült.

Sokáig beszélgettek együtt, elnyomott, halk hangon. Mindegyiknek gyönyörűség volt a másik látása s fájt volna, ily hamar elválni.

Végre Laura felállt:

— Nemem kell — szolt. Nem kísér el, Gábor?

— Elkísérem — felelt Rápolthy.

Szóltalanul haladtak egymás mellett, Gábor egyre a leányt nézte.

Elmerülésében egy köszönés riasztotta meg. Karcag János volt, az a magyar festő aki megsegítette, mikor visszafeljövét újra találkozott vele.

— Honnan ismered te Laurát? — kérde a festő.

— Hát te ismered.

— Egy házban lakunk. Te nem is tudod, hogy elköltöztem a régi műtermemből. Rápolthy szolt valamit Chaponnéról, mire Karcag hirtelen közbevetett:

— Nagyon szép kis leány. Szerencsés fickó vagy te mindenben.

Mikor elváltak, Rápolthy izgatott volt. Maga sem tudta miért, de nagyon fájlalta, hogy Karcag a házban lakik, ahol Laura

Két napig havert az „Elárvult lelkek” az íróasztalán, nem tudott dolgozni. Harmadnap találkozott Laurával s felhozta Karcagot.

— Ismeri? — kérde.

— Csak látásból. Azt mondják nagyon tehetséges festő, lefesthetne engem is.

Gábor hevesen ellenezte.

— De miért ne? felelt a leány. Megkérjük, csináljon egy kis szepet magának is. Rápolthy csendesen rázta a fejét s azt isméteitelt.

— Nem, nem.

Nagyon rettegett már, nem bizott önmagában.

XVI.

Karcag János is az az ember volt, aki könnyen hírnévre vergődhetett volna, ha annyi szerencséje volt volna, mint Rápolthy-

nak. De nem volt s így az arcképfestésből élt. Nagy ritkán jelent meg egy-egy képe a tárlaván, az is rendszeren a nyakán maradt.

Ujabbán észrevette, hogy a képeit a közönség hirtelen szétkapdossa. Hamarosan megtudta az okát is. Az az idegenláz, amely Rápolthyt divatosá tette, felemelte őt is, a mint megtudták, hogy magyar.

Ennek köszönhetette, hogy műtermét abba a házba helyezte, ahol Laura lakott. Sanyau műterem volt ez is, semmi dísz, semmi szecesszió, megkezdett arcképvázlatok, mert Karcag, a mig pénze volt, nem kezdett új munkához.

Abban a nyárspolgári házban, a hová költözködött, nagy feltűnést keltett mindez. Az apróbb lakók csodálkozva állottak meg a lépcsőn, mikor társzekérrel elhozatta az ábrányokat és képeket. Pár napig izgatottság honolt mind a három emeleten, a mosókonyhában összedugták fejüket a lakók.

Laura is minden reggel és délben kíváncsian ment el a műterem előtt s bekanakált a folyosóra nyíló ablakon.

(Folyt. köv.)

Magyar államvasutak menetrendje.

Érvényes: 1906. május 1-től.

Debrecenből indul:	óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	3 30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10 35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —	
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6 55	
Csak Szatmár teher v. sz. sz. —	este	8 24	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12 11	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8 51	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7 22	
Skerencs — S.-A.-Ujhely-Kassaf —	d. u.	4 25	
m. á. vasutól —	reggel	5 35	
vásártérről —	reggel	5 44	
m. á. vasutól —	d. e.	8 09	
vásártérről —	d. e.	8 16	
H.-Böszörmény —	d. u.	11 11	
S.-Sz.-Mihály —	d. u.	11 20	
felé —	d. u.	4 24	
vásártérről —	d. u.	4 47	
m. á. vasutól —	este	7 —	
vásártérről —	este	7 07	
F.-Abony felé m. á. vasutól —	reggel	4 35	
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 56	
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v.-tól —	d. u.	4 56	
O.-Kócs — Polgár felé vásártérről —	d. u.	5 16	
Derecske — N.-Léta felé — — —	reggel	9 35	
Derecske — N.-Léta felé — — —	d. u.	4 51	
Bpestre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v. —	d. u.	1 50	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v. —	este	6 40	
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v. —	reggel	5 45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v. —	este	9 35	
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v. —	reggel	7 25	
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v. —	reggel	9 —	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v. —	d. u.	2 35	
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v. —	este	7 —	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9 15	
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (sznmélyvonat) —	d. u.	8 29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors —	este	6 48	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	2 24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8 29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 46	
Szatmár — M.-Sziget felől — — —	d. u.	4 12	
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10 11	
Szatmár felől — — —	este	6 40	
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8 19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs —	d. e.	11 31	
B.-Sz.-Mihály —	vásártérre —	reggel	7 33
H.-Böszörmény —	mávasutóhoz —	d. e.	7 40
felől —	vásártérre —	este	6 22
	mávasutóhoz —	este	6 28
	vásártérre —	d. u.	8 29
	mávasutóhoz —	d. u.	8 35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7 44	
F.-Abony felől m. á. vasutóhoz —	d. u.	7 54	
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér. —	reggel	5 25	
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz —	reggel	5 35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7 15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3 18	

Sérvben szenvedők!

Keleti féle

legújabb találmányu cs és kir. szab; sérvkötő pneumatikus gumi-pelottával a legtökéletesebb a magában!

A legrégibb és legnagyobb sérveket fájdalom nélkül visszatartja!

Árak: egyoldalu 12 kor kétoldalu 24 kor.

Számtalan elismerő levél bel és külföldi leghíreseb orvosoktól és szaktanároktól!

25 év óta fennálló testgyógyászati műintézetemben egy fővárosi gyakorló szakorvos állandó felügyelete mellett a legtökéletesebb technikai kivitelben a legolcsóbb árak mellett készülnek.

MŰLÁBAK és MŰKEZEK amputáltak részére.

Mellfűzők és egyenestartók ferdén nőttek részére.

Járó és támgépek csont- és ízület tuberkulotikus, angolkóros, rheumás, elgörbült betegeknek.

Haskötők, gummi-görcsér harisnyák (Hölgyeknek női kiszolgálás.)

Szegényeknek részletfizetések megengedése szerint — Kérjen ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott — nagy képes árjegyzéke!

Keleti J.

orvosi műszergyáros BUDAPEST IV. ker., Koronaherceg utca 27/3.

a főtisztelendő szervita rend zárda palotájában Gyár: Bpest. Központi városház Alapított: 1878

Iskolás

gyermek részére: kész fehérneműk, zsebkezdők, harisnyák, paplanok, matrácok, pokrócok, flanel takarók és ágyceritők legnagyobb választékban és legjutányosabb árakon kaphatók.

Kardos László

vászon, fehérnemű és kelengye üzletében

Debrecen, Kossuth-utca 9.

428-5-2.

Alapított 1831. évben.

Legjobb szabásu

glace, svéd és szarvasbőr keztük

Schön Sándor

keztük, kötszer és orvosi műszertárban

DEBRECEN,

Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a **BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA** ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség választék tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a legnagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fennálló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzlettemmel **egyesítettem.**

Ennélfogva a **Blau Lipót és Fiai Utóda** cég e hó végén beolvad **Löfkovits Arthur** cég alatt fennálló üzletembe, miáltal elértem azt is, hogy a **költségek tetemesen csökkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgálhatom.**

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisztelt vevői annál szívesebben fogják törzsüzletemet becses bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálatra, óriási választékra és a **lehető legjutányosabb árakra** találhatnak.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű pártfogásába ajánlva

vagyok kész szolgálója

Löfkovits Arthur

órák és ékszerész.

392-15-6.

DEBRECEN.

Klimatikus gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő. IDÉNY: Május—Október.

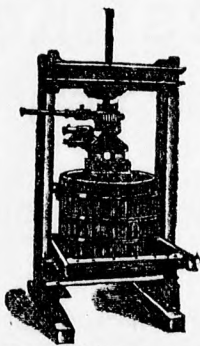
(Stájerország.)

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos baja (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek szívé-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs therápia, pneumatikus kamarák, hidegvízgyógyintézet, szénsavas fürdők, Fango-gyógyimód stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent-János-kút, Remete-forrás.

■ Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a Fürdőigazgatóság. ■

URSUS

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három ártételel. **Vasgerendaszerkezet,** legmagasabb nyomó képesség, a törköly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honl gyártmány, szőlőszeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 5.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil féle viasz kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glaser“ fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél **DEBRECEN.**

Lähne-féle tan- és nevelő-intézet
SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályu nyilvános főgimnáziummal, érettségi vizsgálati joggal és reáliskolával

Felvesz fiugyermekeket 6 éves koruktól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigoru felügyeles. Növendékek rendre és önálló munkát-ságra szoktattanak.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál
az igazgatóság.

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe;

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, peplanok, madráczok és flanel takarók

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LA JOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, ROZSA UTCZA.

432-x-6

Kitünő

méz édes csemege

szőlőt

ajánl 5 kg os kosarakban 1 frt. 10 kr. kilója 24 kr.

Paczelt János

mag és virág kereskedő

Debrecen.

A legjobb arcz-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

Egy tégely ára
1 kor. 4 fillér.

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Serail-szappan.

Kitűnő toillet szappan a kenőcs használatakor

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három szíjben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Josa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárában
Aradon Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerertárban

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékossgot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is Tájékoztató szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Összesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.